

6.	ПРЕПОРУКА	Укинути обавезу плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање за осниваче, односно чланове привредног друштва који нису засновали радни однос у привредном друштву
	регулаторно тело (надлежно за спровођење)	Министарство финансија
	пропис који треба изменити	-Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС“, бр. 84/2004, 61/05, 62/06 и 5/09) - Закон о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, бр. 34/2003, 64/2004 - одлука УСРС, 84/2004 - др. закон, 85/2005, 101/2005 - др. закон, 63/2006 - одлука УСРС и 5/2009)
	начин спровођења	Подношење Влади Нацрта закона којим ће се предложити измене и допуне Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС“, бр. 84/2004, 61/05, 62/06 и 5/09) и Нацрта закона којим ће се предложити измена Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, бр. 34/2003, 64/2004 - одлука УСРС, 84/2004 - др. закон, 85/2005, 101/2005 - др. закон, 63/2006 - одлука УСРС и 5/2009), тако што ће се брисати одредбе којима се предвиђа обавеза плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање за осниваче односно за чланове привредног друштва, који нису засновали радни однос у привредном друштву
	рок за спровођење	15.01.2010. године
	нацрт прописа чије усвајање треба да предложи регулаторно тело	<p style="text-align: center;">ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ДОПРИНОСИМА ЗА ОБАВЕЗНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ</p> <p style="text-align: center;">Члан 1.</p> <p style="text-align: center;">У Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС“, бр. 84/2004, 61/05, 62/06 и 5/09) у члану 6. став 1. тачка 15) мења се и гласи:</p> <p>„15) Оснивач, односно члан привредног друштва је осигураник - физичко лице које ради у привредном друштву чији је оснивач односно члан, уколико је са привредним друштвом засновало радни однос.“</p>

Члан 2.
У члану 7. став 1. тачка 7) брише се.

Члан 3.
У члану 8. став 1. тачка 7) брише се.

Члан 4.
У члану 9. став 1. тачка 7) брише се.

Члан 5.
Члан 23. брише се.

Члан 6.
Члан 24. брише се.

Члан 7.
У члану 58. речи: „оснивачи, односно чланови привредног друштва и запета“ бришу се.

Члан 8.
Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ЗАКОН О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ

Члан 1.
У Закону о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, бр. 34/2003, 64/2004 - одлука УСРС, 84/2004 - др. закон, 85/2005, 101/2005 - др. закон, 63/2006 - одлука УСРС и 5/2009), у члану 12, став 1, тачка 2) брише се.

	<p>Став 2. брише се.</p> <p>Члан 2.</p> <p>Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.</p>
<p>подносилац иницијативе</p>	<p>Анонимни предлагач</p>
<p style="text-align: center;">ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕПОРУКЕ</p> <p style="text-align: center;">КРАТАК ОПИС ПРОБЛЕМА</p> <p>Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање и Закон о пензијском и инвалидском осигурању, прописују да су оснивачи, односно чланови привредног друштва (без обзира да ли су засновали или не радни однос) обвезници доприноса обавезног осигурања, према прописаним стопама, што је супротно циљевима Закона о привредним друштвима, који подразумева да оснивачи односно чланови привредног друштва не морају бити у радном односу у привредном друштву, као и одредбама Закона о раду у делу у коме се дозвољава обављање дужности директора привредног друштва ван радног односа. Решења којима се оснивачи задужују предметним доприносима доноси Пореска управа. У пракси, решења Пореске управе, иако су донета на име оснивача (физичких лица) као обвезника, представљају разлог због кога бројна неактивна привредна друштва у овоме тренутку није могуће ликвидирати (односно добити сагласност Пореске управе у поступку ликвидације). Истовремено, у пракси Пореска управа доноси решења којима осниваче задужује за плаћање предметних доприноса, без испитивања чињеница из става 2, члана 12 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, које се тичу испитивања околности да ли је оснивач у привредном друштву вршио активности које се сматрају радом, (уз услов да није засновао радни однос у привредном друштву), већ само на основу прости чињенице да је регистрован као оснивач привредног субјекта, што доводи до опште правне несигурности у којој су се нашли сви оснивачи привредних друштава (како активних тако и неактивних привредних друштава).</p> <p style="text-align: center;">ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ - УШТЕДЕ</p> <p>Није могуће навести уштеде на годишњем нивоу али се позитивни ефекти огледају пре свега у елиминисању процедуре пријаве на социјално осигурање за ову категорију лица (осниваче односно чланове друштва која нису засновала радни однос), као и смањењу трошкова (уплата доприноса на обавезно социјално осигурање за ова лица), повећању правне сигурности, омогућавању несметаног спровођења поступка ликвидације неактивних привредних субјеката где су оснивачи, односно чланови друштва наведена лица, као и престанак демотивисања оснивања привредних субјеката кроз предметне законске одредбе.</p>	

ДЕТАЉНО ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање и Закон о пензијском и инвалидском осигурању, прописују да су оснивачи, односно чланови привредног друштва обвезници доприноса обавезног осигурања. Пореска управа доноси Решења којима осниваче задужује за плаћање предметних доприноса, без испитивања чињеница из става 2, члана 12 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, које се тичу испитивања околности да ли је оснивач у привредном друштву вршио активности које се сматрају радом, (уз услов да није засновао радни однос у привредном друштву), већ само на основу прости чињенице да је регистрован као оснивач привредног субјекта, што доводи до опште правне несигурности у којој су се нашли сви оснивачи привредних друштава.

Према предметним законским одредбама, оснивач, односно члан привредног друштва, који није засновао радни однос, али обавља послове који се према предметним законским одредбама сматрају радом и тичу се обављања послова представљања и заступања привредног друштва чији је оснивач, односно члан, као и пословодствена овлашћења и послове управљања, обвезник је плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање и осигураник обавезног социјалног осигурања. Решење које доноси Пореска управа, сагласно члану 58. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање у вези са одредбама Закона о пореском поступку и пореској администрацији, гласи на оснивача, односно члана привредног друштва, али у пракси, по наводима привреде, односно привредних асоцијација, привредно друштво, у складу са економско-финансијским разлозима, врши уплату доприноса за оснивача, односно члана привредног друштва. Истовремено, пракса је да привредно друштво тако уплаћене доприносе књижи као трошак.

Такође, има случајева у пракси, по наводима привреде, да уколико оснивач, односно члан привредног друштва не уплати доприносе за обавезно социјално осигурање, Пореска управа доноси решење којим се привредно друштво обавезује да плати ове доприносе. Према томе, привредно друштво у пракси, у суштини, преузима обавезу уплате доприноса за обавезно социјално осигурање за оснивача, односно члана тог привредног друштва, у складу са економско-финансијским разлозима, иако је важећом регулативом одређено да је једини обвезник ових доприноса оснивач, односно члан привредног друштва.

Применом предметних одредби, долази се у пракси у ситуацију да се за велики број привредних субјеката који су основани да би евентуално постали активни, зависно од пословних могућности, при чему су често оснивачи странци, привучени обавештењима о флексибилним условима за отварање фирми у Србији, на крају пословне године "неочекивано дугује" озбиљна сума новчаних средстава, која терети осниваче, на име саме чињенице да су оснивачи привредних субјеката, што доводи до озбиљног незадовољства привредника и у контрадикцији је са начелном правно-економском политиком коју наша земља води. У дужем временском периоду може доћи до брисања ових привредних субјеката из законом предвиђених регистара, чиме се смањују и могућности за закључивање различитих пословних аранжмана, јер посебно страним оснивачима неће бити исплативо да у Србији имају "станд бу" фирме. Могуће је да дође

и до још горе ситуације од претходно описане, да неактивне фирме егзистирају као регистроване због немогућности да буду ликвидиране, при чему ће се различите врсте неплаћених јавно- финансијских обавеза по основу њих увећавати, без могућности да буду истински наплаћене, или уз наплату која ће довести до правне несигурности и различитих врста неправичних поступања државних органа према оснивачима привредних субјеката.

У пракси, Пореска управа доноси Решења којима осниваче задужује за плаћање предметних доприноса, без испитивања чињеница из става 2, члана 12 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, које се тичу испитивања околности да ли је оснивач у привредном друштву вршио активности које се сматрају радом, (уз услов да није засновао радни однос у привредном друштву), већ само на основу просте чињенице да је регистрован као оснивач привредног субјекта, што доводи до опште правне несигурности у којој су се нашли сви оснивачи привредних друштава, посебно оних неактивних. Истовремено, сматрамо да решење читавог проблема није могуће тражити у доследној примени ове законске одредбе, у складу са процедуром испитивања чињеница и применом правила о терету доказивања коју предвиђа Закон о пореском поступку и пореској администрацији. Ово из разлога што је сама одредба у директној контрадикцији са другим позитивним прописима Републике Србије, као што је Закон о раду, који у своме члану 48, став 4, дозвољава да директор привредног друштва буде ван радног односа, са Уговором о правима и обавезама директора, у коме може бити уређено и да се исти одриче било какве накнаде за свој рад која има правну природу награде, односно зараде. Имајући ову законску одредбу у виду, неосновано је директора привредног друштва, који је истовремено његов оснивач, и који се определио да свој правни статус уреди на описани начин, обавезивати плаћањем доприноса на име обавезног социјалног осигурања, а на основу чињенице да се у поступку пред Пореском управом, евентуално доказало да је: "обављао послове који се према предметним законским одредбама сматрају радом и тичу се обављања послова представљања и заступања привредног друштва чији је оснивач, односно члан, као и пословодствена овлашћења и послове управљања".

ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О ДОПРИНОСИМА ЗА ОБАВЕЗНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ

„Члан 6.

Изрази који се користе у овом закону имају следеће значење:

- 1) Обвезник доприноса је осигураник и послодавац или исплатилац прихода, на чији терет се плаћа допринос;
- 2) Обвезник обрачунавања, односно плаћања доприноса је осигураник и послодавац, односно други исплатилац прихода

који је дужан да обрачуна, односно плати допринос у своје име и у своју корист или у своје име, а у корист осигураника;

3) Осигураник је физичко лице обавезно осигурано према законима који уређују систем обавезног социјалног осигурања;

4) Запослени је осигураник - физичко лице које у радном односу обавља послове за послодавца према законима који уређују радне односе;

5) Упућени радник је осигураник - запослени који за послодавца са седиштем у Републици Србији (у даљем тексту: Република) обавља послове у другој држави или је на раду у дипломатском или конзуларном представништву или у међународној организацији у иностранству;

6) Домаћи држављанин запослен у иностранству је осигураник запослен у иностранству код иностраног послодавца ако за то време није обавезно осигуран код страног носиоца осигурања или ако права из обавезног социјалног осигурања, по прописима те државе, не може остварити или користити ван њене територије;

7) Иностранци пензионер је осигураник - домаћи држављанин који прима пензију, инвалиднину или ренту искључиво од иностраног носиоца осигурања;

8) Лице које обавља привремене и повремене послове је осигураник који обавља послове по уговору о привременим и повременим пословима, закљученом у складу са законом који уређује радне односе, и по том основу остварује уговорену накнаду;

9) Волонтер је физичко лице које се, у складу са прописима, по основу уговора о волонтерском раду налази на стручном оспособљавању или на практичном раду без заснивања радног односа;

10) Послодавац је правно, односно физичко лице или други правни субјекат које је обвезник доприноса, обвезник обрачунавања и плаћања доприноса за запослене, лица која обављају привремене и повремене послове и за изабрана, именована и постављена лица која остварују разлику зараде, односно плате. Послодавцем се сматра и задруга, за лица која обављају привремене и повремене послове преко задруге;

11) Задруга је омладинска или студентска задруга основана у складу са законом који уређује задруге;

12) Исплатилац прихода је послодавац, друго правно, односно физичко лице или други правни субјекат које је дужно да у име и у корист осигураника или у своје име, а у корист осигураника обрачуна и плати допринос истовремено са исплатом прихода на које се плаћа допринос;

13) Самостална делатност је привредна, професионална или друга делатност коју обавља: предузетник, оснивач односно члан привредног друштва, самостални уметник, свештеник и верски службеник;

14) Предузетник је осигураник - физичко лице које обавља самосталну привредну, професионалну или другу делатност у складу са законом по основу које плаћа порез на доходак грађана на приходе од самосталне делатности;

~~15) Оснивач, односно члан привредног друштва је осигураник - физичко лице које ради у привредном друштву чији је оснивач односно члан, без обзира да ли је са привредним друштвом засновало радни однос. Под радом се, поред радног односа, подразумева и представљање и заступање привредног друштва на основу уписа у регистар надлежног суда, као и обављање пословодствених овлашћења и послова управљања у складу са законом којим се уређује положај привредних~~

друштва;

15) ОСНИВАЧ, ОДНОСНО ЧЛАН ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА ЈЕ ОСИГУРАНИК - ФИЗИЧКО ЛИЦЕ КОЈЕ РАДИ У ПРИВРЕДНОМ ДРУШТВУ ЧИЈИ ЈЕ ОСНИВАЧ ОДНОСНО ЧЛАН, УКОЛИКО ЈЕ СА ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВОМ ЗАСНОВАЛО РАДНИ ОДНОС.

16) Самостални уметник је осигураник - физичко лице за које је утврђен статус лица које самостално обавља уметничку делатност или другу делатност у области културе према евиденцији коју води уметничко удружење, у складу са законом који уређује самостално обављање уметничке или друге делатности у области културе, ако није осигурано по другом основу;

17) Лице које остварује уговорену накнаду је физичко лице које обавља послове по основу уговора о делу, ауторског уговора, уговора о допунском раду и другог уговора или по неком другом основу, а за извршен рад остварује уговорену накнаду, односно накнаду за рад (у даљем тексту: уговорена накнада);

18) Уговорена накнада је накнада у којој су садржани порез и доприноси који се плаћају на терет лица која остварују ту накнаду;

19) Накнада по основу инвалидности је накнада која се по основу преостале радне способности и опасности од настанка инвалидности остварује, као стечено право по закону који уређује обавезно пензијско и инвалидско осигурање, из средстава организације за обавезно пензијско и инвалидско осигурање;

20) Новчана накнада је накнада која се остварује за време незапослености из средстава организације надлежне за запошљавање, а у којој су садржани доприноси који се плаћају на терет лица које остварује ту накнаду;

21) Накнада зараде је накнада која се остварује као право из средстава организације обавезног здравственог осигурања, као и накнада по основу закона који уређује финансијску подршку породици са децом;

22) Пољопривредник, односно земљорадник је осигураник који обавља пољопривредну делатност;

23) Лице укључено у обавезно осигурање је физичко лице које се на свој захтев укључило у обавезно социјално осигурање у складу са законом;

23а) Лице за које се средства за уплату доприноса обезбеђују у буџету Републике је осигураник - физичко лице које, у смислу закона који уређује систем обавезног здравственог осигурања и под условима прописаним тим законом: припада групацији становништва која је изложена повећаном ризику обољевања; лице чија је здравствена заштита потребна у вези са спречавањем, сузбијањем, раним откривањем и лечењем болести од већег социјално-медицинског значаја; као и лице које је у категорији социјално угроженог становништва, ако не испуњава услове за стицање својства осигураника по другом основу сагласно том закону, или ако права из обавезног здравственог осигурања не остварује као члан породице осигураника - а за које се у буџету Републике, према закону који уређује систем обавезног здравственог осигурања, обезбеђују средства за уплату доприноса за обавезно здравствено осигурање;

24) Допринос из основице је износ доприноса који обрачунава, обуставља и плаћа послодавац, односно други исплатилац прихода у име и у корист осигураника;

- 25) Допринос на основицу је износ доприноса који обрачунава и плаћа послодавац, односно други исплатилац прихода у своје име, а у корист осигураника или осигураник који сам за себе плаћа допринос;
- 26) Месечна основица доприноса је износ на који се обрачунавају и плаћају доприноси за један календарски месец осигурања;
- 27) Најнижа месечна основица доприноса је најнижи износ на који се обрачунавају и плаћају доприноси за један календарски месец осигурања;
- 28) Највиша месечна основица доприноса је највиши износ на који се обрачунавају и плаћају доприноси за један календарски месец осигурања;
- 29) Највиша годишња основица доприноса је највиши износ на који се обрачунавају и плаћају доприноси по свим основима за календарску годину осигурања;
- 30) Просечна месечна зарада у Републици је просечан износ месечне зараде исплаћене по запосленом у Републици у одређеном периоду према објављеним подацима републичког органа надлежног за послове статистике;
- 31) Просечна годишња зарада у Републици је просечан износ годишње зараде исплаћене по запосленом у Републици у години за коју се доприноси обрачунавају и плаћају, према објављеним подацима републичког органа надлежног за послове статистике.

Члан 7.

Обвезници доприноса за пензијско и инвалидско осигурање су осигураници, у складу са законом који уређује систем обавезног пензијског и инвалидског осигурања, и то:

- 1) запослени;
- 2) изабрана, именована и постављена лица која остварују разлику зараде, односно плате;
- 3) лица која обављају привремене и повремене послове по уговору закљученом непосредно са послодавцем, односно преко задруге осим лица до навршених 26 година живота ако су на школовању;
- 4) лица која остварују накнаду зараде по закону који уређује финансијску подршку породици са децом;
- 5) лица која остварују накнаду зараде по закону који уређује обавезно здравствено осигурање;
- 6) предузетници;
- 7) оснивачи, односно чланови привредног друштва;
- 8) пољопривредници;
- 9) лица која остварују уговорену накнаду;
- 10) самостални уметници;
- 11) свештеници и верски службеници;

- 12) лица која остварују новчану накнаду по закону који уређује запошљавање и осигурање за случај незапослености;
- 13) домаћи држављани запослени у иностранству;
- 14) лица укључена у обавезно осигурање, у складу са законом;
- 15) други осигураници, у складу са законом који уређује систем обавезног пензијског и инвалидског осигурања.

Обвезници доприноса на основицу, за осигуранике из става 1. тач. 1) до 5) овог члана су и послодавци, односно други исплатиоци прихода, по истој стопи и на исту основицу као и ти осигураници.

Члан 8.

Обвезници доприноса за здравствено осигурање су осигураници у складу са законом који уређује систем обавезног здравственог осигурања, и то:

- 1) запослени;
- 2) изабрана, именована и постављена лица која остварују разлику зараде, односно плате;
- 3) лица која обављају привремене и повремене послове по уговору;
- 4) лица која остварују накнаду зараде по закону који уређује финансијску подршку породици са децом;
- 5) лица која остварују накнаду зараде по закону који уређује обавезно здравствено осигурање;
- 6) предузетници;
- 7) ~~оснивачи, односно чланови привредног друштва;~~
- 8) пољопривредници, односно земљорадници;
- 9) самостални уметници;
- 10) свештеници и верски службеници;
- 11) *(брисана)*
- 12) лица која остварују новчану накнаду по закону који уређује запошљавање и осигурање за случај незапослености;
- 13) домаћи држављани запослени у иностранству;
- 14) иностранци пензионери;
- 15) страни држављани за време школовања или стручног усавршавања на територији Републике;
- 15а) лица за која се средства за уплату доприноса обезбеђују у буџету Републике;
- 16) други осигураници, у складу са законом који уређује систем обавезног здравственог осигурања.

Обвезници доприноса на основицу, за осигуранике из става 1. тач. 1) до 5) овог члана су и послодавци, односно други

исплатиоци прихода, по истој стопи и на исту основицу као и ти осигураници.

Обвезници доприноса на основицу су послодавци за:

- 1) запослене за време неплаћеног одсуства у складу са законом који уређује систем обавезног здравственог осигурања;
- 2) стране држављане који на територији Републике раде код домаћег послодавца на основу посебног уговора о размени стручњака или споразума о међународној техничкој сарадњи.

Обвезници доприноса на основицу су исплатиоци пензија и накнада по основу инвалидности по закону који уређује обавезно пензијско и инвалидско осигурање.

Обавеза плаћања доприноса на основицу, за осигуранике из става 1. тачка 15а) овог члана извршава се на терет средстава буџета Републике, сагласно закону који уређује систем обавезног здравственог осигурања.

Члан 9.

Обвезници доприноса за осигурање за случај незапослености су осигураници у складу са законом који уређује систем обавезног осигурања за случај незапослености, и то:

- 1) запослени;
- 2) изабрана, именована и постављена лица која остварују разлику зараде, односно плате;
- 3) лица која обављају привремене и повремене послове по уговору;
- 4) лица која остварују накнаду зараде по закону који уређује финансијску подршку породици са децом;
- 5) лица која остварују накнаду зараде по закону који уређује обавезно здравствено осигурање;
- 6) предузетници;
- 7) оснивачи, односно чланови привредног друштва;
- 8) други осигураници, у складу са законом који уређује систем обавезног осигурања за случај незапослености.

Обвезници доприноса на основицу, за осигуранике из става 1. тач. 1) до 5) овог члана су и послодавци, односно други исплатиоци прихода, по истој стопи и на исту основицу као и ти осигураници.

Члан 23.

Основица доприноса за осниваче, односно чланове привредног друштва је опорезива добит на коју се плаћа порез по закону који уређује порез на добит предузећа.

До коначног утврђивања опорезиве добити за текућу годину, оснивачи односно чланови привредног друштва плаћају месечну аконтацију доприноса на основицу коју чини основица за месечну аконтацију пореза на добит.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, основица доприноса за осниваче, односно чланове привредног друштва који су засновали радни однос са привредним друштвом чији су оснивачи, односно чланови је зарада у складу са чланом 13. овог закона.

Члан 24.

Ако се приход од самосталне делатности, односно добит привредног друштва дели на више предузетника, односно оснивача и чланова привредног друштва, основица доприноса за сваког од њих је њихов удео у оствареном приходу или добити.

Члан 58.

За лица која обављају самосталну делатност (предузетници, оснивачи, односно чланови привредног друштва, самостални уметници, свештеници и верски службеници), изузев лица из члана 53. овог закона и за пољопривреднике, обавезу доприноса утврђује решењем Пореска управа.“

ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ

„Члан 12.

Осигураници самосталних делатности јесу:

- 1) лица која, у складу са законом, самостално обављају привредну или другу делатност, ако нису обавезно осигурана по основу запослења;
- 2) лица која су оснивачи, односно чланови привредних друштава у складу са законом, који у њима раде, без обзира да ли

~~су у радном односу у привредном друштву чији су оснивач односно члан;~~

3) лица која обављају послове по основу уговора о делу односно послове по основу ауторског уговора, као и послове по основу других уговора, код којих за извршен посао остварују накнаду (у даљем тексту: уговорена накнада), а нису осигурани по другом основу;

4) свештеници и верски службеници ако нису обавезно осигурани по основу запослења;

5) лица која су престала да обављају самосталну делатност, док остварују новчану накнаду према прописима о раду и запошљавању.

~~Радом у смислу става 1. тачка 2) овог члана сматра се представљање и заступање привредних друштава од стране њихових оснивача, односно чланова на основу уписа у регистар надлежног суда, као и обављање пословодствених овлашћења и послова управљања у складу са законом којим се уређује положај привредних друштава.“~~